

Risk o sårbarhetsanalys 2023–2026 för Ånge kommun

Diarienummer KS 23/305

- Mål** Mål beskriver vad kommunen ska uppnå. Den är många gånger abstrakt och beskriver sällan sättet som det uppnås på. De kan innehålla långsiktiga perspektiv och beskriver verksamhetsområden som ska utvecklas och i vilken riktning.
Exempel på mål: Mål och prioriteringar.
- Plan** Kommunens mål omsätts till handling oftast genom en plan. De beskriver närmare hur verksamheten ska arbeta för att uppnå satta mål.
Exempel på plan: Verksamhetsplan.
- Riktlinje** Riktlinjer ska ge konkret stöd för hur arbetsuppgifterna ska utföras. De beskriver ramarna och riktningen för området. Riktlinjer ska vara så detaljerade att våra medarbetare ska känna sig trygga i sitt agerande, men utan att detaljstyra ageranden.
Exempel på riktlinje: Riktlinjer för styrdokument.
- Policy** En policy ska ge en princip att hålla sig till; ett sätt att se på en viss företeelse. En policy säger hur vi ska förhålla oss i t ex kommunikationsfrågor, hur vi ser på hemarbete eller hur kosten ska vara för de vi serverar.
Exempel på policy: Kommunikationspolicy
- Regel** Regler ska ge absoluta gränser för vårt agerande. Typiska ord och uttryck i sådana dokument är ”ska”, ”måste” och ”får inte”.
Exempel på regel: Regler för Ånge kommuns borgensåtagande.

Omfattar	Kommunförvaltningen
Dokumentansvarig	Säkerhetschef
Fastställd av	Kommunstyrelsen
Fastställd när	2023-08-22 KS 23/305-3
Giltig från och med	2024-01-01
Giltig till	2026-12-31

Innehåll

1	Sammanfattning.....	1
2	Om dokumentet	1
2.1	Sekretess	1
2.2	Begreppsdefinitioner och förkortningar	2
3	Beskrivning av Ånge kommun och dess geografiska område.....	3
3.1	Övergripande beskrivning av kommunen och dess riskbild.....	3
3.2	Kommunens ansvarsområde och uppgifter	3
3.3	Kommunens organisation	4
3.3.1	Politisk organisation	4
3.3.2	Tjänstepersonsorganisation	5
3.3.3	Bolag och förbund	5
4	Arbetsprocess.....	6
4.1	Roller och ansvar i arbetsprocessen.....	6
4.2	Beskrivning av arbetsprocess	6
4.2.1	Historisk tillbakablick.....	6
4.3	Identifierade risker utifrån sannolikhet & konsekvens	6
4.3.1	Grunder för sannolikhet och konsekvensbedömning	7
4.4	Riskmatris	8
4.5	Djupanalyser	12
4.5.1	Val av metod för arbetet med djupanalyser.....	13
4.5.2	Grunder för förmågabedömning och verksamhetskonsekvenser	13
4.6	Risker som djupanalyserats	15
5	Kommunens samhällsviktiga verksamheter & kritiska beroenden	17
6	Identifierade sårbarheter och brister	17
6.1	El- och fjärrvärmeförsörjning	17
6.2	Dammbrott.....	17
6.3	Utsläpp farliga ämnen.....	17
6.4	Elektroniska kommunikationer.....	17
6.5	Pågående dödligt våld.....	18
6.6	Dricksvattenförsörjning	18
6.7	Stor brand	18
6.8	Spridning av radioaktiva ämnen	18
6.9	Drivmedelsbrist	18

6.10	Cyberattack	19
7	Behov av åtgärder	19
7.1	Generellt om åtgärder	19
7.2	Åtgärdsplan	20

1 Sammanfattning

Ånge kommuns risk och sårbarhetsanalys (RSA) görs enligt lag (SFS 2006:544) om kommuners och Regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)

Ånge kommun, tillsammans med övriga kommuner i landet, behöver via risk och sårbarhetsanalyser öka insikten om vilka händelser som kan inträffa samt diskutera om det finns åtgärder som i ett förebyggande syfte kan minska risken att en viss händelse sker eller förbättra hanteringen av en eventuell händelse. Ånge kommuns RSA syftar också till att öka medvetenheten och kunskapen om de lokala hot och risker som finns. Den ökar medvetenheten om konsekvenser och krishanteringsförmåga utifrån olika scenarier samt fungerar som en byggsten i det förekommande arbete på övergripande nivå.

2 Om dokumentet

2.1 Sekretess

Det finns enligt 18 kap 13 § offentlighets och sekretesslagen (2009:400) möjlighet att sekretessbelägga uppgifter i risk och sårbarhetsanalyser om det kan antas att möjligheterna att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgifterna röjs.

Ånge kommun gör bedömningen att om information i nedan kapitel samt bilagor röjs motverkas möjligheterna att hantera fredstida kriser.

Följande delar av detta dokument innehåller uppgifter som omfattas av sekretess 18 kap 13 § och behöver därför sekretessprövas innan utlämning

Vid begäran om utlämning kan endast säkerhetschef ta beslut om utlämnande.

Detta gäller nedanstående bilagor:

Störning i el och fjärrvärmeförsörjningen Ånge kommun

Störning i dricksvattenförsörjningen Ånge kommun

Dammbrött Ånge Kommun

Större olycka genom spridning av farliga ämnen Ånge kommun

Störning i elektroniska kommunikationer Ånge kommun

Pågående dödligt våld Ånge kommun

Oljeskada Ånge kommun

Stor brand Ånge kommun

Störning drivmedelsförsörjning Ånge kommun

Kapitel 5 – Samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden

Del av kapitel 7 – Åtgärdsplan Ånge kommun

2.2 Begreppsdefinitioner och förkortningar

- **MSB** – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- **SKR** – Sveriges kommuner och regioner
- **Extraordinär händelse** – en händelse som avviker från det normala innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser.¹
- **Risk** – ett begrepp som i denna redovisning och i teknisk mening kan förstås som en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och dess negativa konsekvenser.²
- **Sårbarhet** – betecknar hur mycket och hur allvarligt samhället påverkas av en händelse. De konsekvenser som en aktör eller samhället – trots en viss förmåga – inte lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från anger graden av sårbarhet.³
- **Kris** – en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras av normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.⁴
- **Katastrof** – definieras som en allvarlig påverkan på samhället som orsakar omfattande mänskliga, materiella, ekonomiska eller miljömässiga förluster, vilka överstiger samhällets möjligheter att hantera situationen med egna resurser.⁵
- **Krisberedskapsförmåga** – avser förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationen.⁶
- **Krishanteringsförmåga** - avser att det inom verksamhets eller ansvarsområdet ska finnas en god förmåga att vid allvarliga störningar leda den egna verksamheten, fatta beslut inom eget verksamhets- eller ansvarsområde, sprida snabb, korrekt tillförlitlig information och vid behov kunna samverka med andra aktörer. Det ska finnas en god förmåga att snarast påbörja åtgärder för att hantera eller medverka i hanteringen va konsekvenser av inträffade händelser, genomföra åtgärder som krävs för att avhjälpa, skydda och lindra effekterna av det inträffade.⁷
- **Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar** - avser att det inom verksamhets eller ansvarsområdet ska finnas en god förmåga att motstå allvarliga störningar så att verksamheten kan bedrivas på en sådan nivå att samhället fortfarande kan fungera och säkerställa en grundläggande service, trygghet och omvårdnad om allvarliga störningar kan inträffa.⁸
- **Samhällsviktig verksamhet** - avser ur ett krisberedskapsperspektiv en verksamhet som uppfyller båda eller det ena av följande villkor

¹ Definition enligt 4 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

² Länsstyrelsen i Skåne Län, (2009), Regional risk- och sårbarhetsanalys för 2009, Rapport för 2009

³ Länsstyrelsen i Skåne Län, (2009), Regional risk- och sårbarhetsanalys för 2009, Rapport för 2009

⁴ Regeringens skrivelse 2009/10:124, ”Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet”

⁵ MSB, 2009-10-27, Definition av naturolycka, Definition av katastrof enligt FN (UN/ISDR, 2006)/EU (EEA, 2006).

⁶ Regeringens proposition 2007/08:92, ”Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull”, s. 7

⁷ Länsstyrelsen i Västernorrland, (2010), Hemställan om förmågabedömning 2010, Dnr 450-1856-10

⁸ Regeringens proposition 2007/08:92, ”Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull”, s. 7

- Ett bortfall av eller en störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.⁹
- **Kritiska beroenden** – definieras som en relation där den beroende verksamheten snabbt och varaktigt drabbas av en kraftig funktionsnedsättning vid ett bortfall av eller en svår störning i den levererade verksamheten. En förutsättning för att beroendet ska kunna betraktas som kritiskt är att den levererande verksamheten inte utan svårigheter kan ersättas med annan verksamhet.¹⁰
- **Samhällsstörningar** – avser ”de företeelser och händelser som hotar och ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället”
- **Sannolikhet** – ett mått på hur troligt det är att en viss händelse ska inträffa
- **Konsekvens** – en beskrivning av de negativa direkta och indirekta följder som en viss händelse kan medföra

3 Beskrivning av Ånge kommun och dess geografiska område

3.1 Övergripande beskrivning av kommunen och dess riskbild

Ånge kommun hade enligt SCB:s statistikdatabas den 31 december 2022 9143 invånare med en landareal på 3050km², vilket ger ett genomsnitt på ca 3 invånare per km². Ånge gränsar till Sundsvall, Nordanstig, Hudiksvall, Ljusdal, Härjedalen, Berg o Bräcke kommuner

Ånge kommun har ett geografiskt läge med en vinterperiod som utsätter regionen för kyla, ishalka, stormar, och snöoväder. Den reglerade älven Ljungan rinner genom kommunen och det finns även ett biflöde till Ljunga kallat Gimån som är reglerad. Där det finns dammar som omfattas av LSO (2003:778) och som klassas som farliga verksamheter.

Genom kommunen går Europaväg 14 (E14) där det är vanligt förekommande att farligt gods färdas. Kommunen är även en inlandskommun med mycket skog, vilket medför vissa risker gällande skogsbrand. Flertalet järnvägsspår möts i Ånge och det hanteras en del farligt gods på järnvägen. De senaste åren har flertalet vindkraftparker etablerats och ytterligare flera planeras.

En pågår det också långtgående planer på att etablera minst en anläggning för vätgasproduktion inom kommunen.

3.2 Kommunens ansvarsområde och uppgifter

Kommunens ansvarsområde och uppgifter inför och vid samhällsstörningar, extraordinära händelser och höjd beredskaps regleras främst i lag (SFS 2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Vad gäller kommuner och regioners arbete med risk och sårbarhetsanalyser står följande skrivet

”Kommuner och regioner skall analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive regionen och hur dessa värderas och sammanställs i en risk och sårbarhetsanalys”

Lagstiftningen kompletteras också med en överenskommelse mellan SKR och MSB som på ett mer detaljerat sätt reglerar uppgifter och ersättning. I denna överenskommelse rörande risk och sårbarhetsanalyser beskriv kommunens uppgifter som följande

Kommen ska bedriva ett arbete med risk och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.

Kommunen ska använda underlaget från riks och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.

Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med riks och sårbarhetsanalys.”

För vidare information kring kommunens uppgifter gällande krisberedskap i sin helhet se styrdokument för krisberedskap.

3.3 Kommunens organisation

3.3.1 Politisk organisation

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fattar de högsta politiska besluten. Under kommunfullmäktige finns kommunstyrelsen som leder och samordnar verksamheterna. Kommunförvaltningen är kommunstyrelsens förvaltning, som på uppdrag av kommunstyrelsen leder, samordnar och följer upp verksamheterna.

Kommunrevision

Revisorer granskar och utvärderar kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagsstyrelsernas verksamhet för att bland annat se till att de uppdrag som kommunfullmäktige har beslutat om genomförs effektivt och ändamålsenligt.

Kommunstyrelsen är enda nämnden och samlar samtliga verksamheter och har budgetansvar. Därutöver finns även myndighetsnämnden o valnämnden.

Utskott

- Utbildningsutskott
- Sociala utskott
- Samhällsbyggnadsutskott
- Koncern o finansutskott

Gemensamma nämnder och kommunalförbund

- Bräcke och Ånge bygg- och miljönämnd
- Överförmyndarnämnden Mitt
- Medelpads räddningstjänstförbund
- Samordningsförbundet

- Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

3.3.2 Tjänstepersonsorganisation

Avdelningar

Avdelningar

- Samhällsbyggnadsavdelningen
- Utbildningsavdelningen
- Socialaavdelningen
- Ekonomiavdelningen
- Stab
- Bräcke-Ånge Bygg- och miljökontor

3.3.3 Bolag och förbund

- Ånge Fastighets & Industri AB (ÅFA)
Äger och förvaltar bostäder, industri och företagslokaler och kommunala verksamhetslokaler i hela kommunen.
- Ånge Energi AB
Producerar och levererar fjärrvärme i Ånge kommun vid anläggningar i Ånge och Fränsta.
- Ångefallen Kraft AB
Kommunen äger 50 % av företaget som producerar cirka 100 GWh elenergi per år i både ett eget och ett delägt vattenkraftverk.
- ServaNet AB
kommunen är delägare i bolaget som arbetar med fiberutbyggnad och internet i ägarkommunerna.
- Kollektivtrafikmyndigheten
Kollektivtrafikmyndigheten är ett gemensamt kommunförbund för länets kommuners och Landstinget Västernorrlands arbete med regional kollektivtrafik.
- Medelpads räddningstjänstförbund
Medelpads räddningstjänstförbund bildades 1990, då med Timrå och Sundsvalls kommuner. 2010 utökades förbundet med Ånge kommun.
- Överförmyndarkontor Mitt
Överförmyndaren och dess kontor är en kommunal myndighet som ansvarar för statligt reglerad verksamhet. Överförmyndarnämndens ärenden handläggs vid överförmyndarkontoret i Sundsvall.

4 Arbetsprocess

4.1 Roller och ansvar i arbetsprocessen

Kommunstyrelsen har i samarbete med krisledningsnämnden det övergripande ansvaret för arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Arbetet med att samordna, sammanställa och författa kommunens risk och sårbarhetsanalyser utförs av beredskapssamordnare vid Medelpads räddningstjänstförbund på uppdrag av kommunens säkerhetschef. Respektive förvaltning, bolag och förbund som bedriver samhällsviktig verksamhet deltar i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och ansvarar för sin egen krisberedskap utifrån ansvarsprincipen.

4.2 Beskrivning av arbetsprocess

4.2.1 Historisk tillbakablick

Arbetet med en risk och sårbarhetsanalys för Ånge kommun påbörjades med ett uppstartsmöte år 2010. Beredskapssamordnare vid MRF sammankallade representanter från förvaltningar, bolag och förbund för en grovanalys som i praktiken innebar diskussion kring sannolikhet och konsekvens för tänkbara extraordinära händelser inom kommunens geografiska område.

Resultatet av detta möte blev startskottet för en övergripande risk- och sårbarhetsanalys för Ånge kommun samt en prioritetsordning för de olika risker som identifierats. De identifierade riskerna utgjorde en grund för det fortsatta arbetet. Alltefter att samhället förändras har också riskbilden förändrats. På grund av en föränderlig värld har nya hot och inträffade händelser lett till att nya risker kommit till kännedom och tillkommit i detta dokument. De identifierade riskerna för Ånge kommun presenteras under nästa rubrik

4.3 Identifierade risker utifrån sannolikhet & konsekvens

De risker som identifierats är:

- A) Biologisk smitta (inkl. pandemi)
 - B) Dammbrott
 - C) Jordbävning/flodvåg
 - D) Naturolyckor (storm, snöoväder, isstorm)
 - E) Pågående dödligt våld
 - F) Social oro och sabotage
 - G) Spridning av kemiska ämnen
- 16 7 § Reglemente för kommunstyrelsen, Ärendenummer KS-2018-00805
- H) Spridning av nukleära ämnen
 - I) Stor brand (avser bebyggda områden och skogsmark)
 - J) Störning i bränsle- och drivmedelsförsörjning
 - K) Störning i dricksvattenförsörjningen

- L) Störning i elektroniska kommunikationer
- M) Störning i elförsörjning/fjärrvärmeförsörjningen
- N) Störning i transportsystem
- O) Större olycka inom/utanför det geografiska ansvarsområdet (många skadade/döda)
- P) Oljeolycka
- Q) Värmebölja
- R) Gråzonsproblematik¹⁷
- S) Naturolyckor (översvämning, ras & skred)
- T) Krig¹⁸
- V) Cyberattacker

4.3.1 Grunder för sannolikhet och konsekvensbedömning

Riskvärderingen avseende sannolikhet och konsekvens i nedanstående matris bedömdes utifrån följande kriterier, framtagna i samarbete med Länsstyrelsen gemensamt för Västernorrlands län

Nivå	Sannolikhet	Frekvens
1	Mycket låg sannolikhet	1 gång 100–1000 år
2	Låg sannolikhet	1 gång per 50–100 år
3	Medelhög sannolikhet	1 gång per 10–50 år
4	Hög sannolikhet	1 gång 1–10 år
5	Mycket hög sannolikhet	1 gång per år eller oftare

Konsekvensbedömningarna är gjorda utifrån kvalitativ rankingskala medintervaller. Båda angreppssätten följer MSB:s vägledning för arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
1	Inga/mycket begränsade	Inga/mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, inga/ mycket begränsade effekter på människors liv och hälsa, inga/mycket begränsade effekter på ekonomiska värden och miljö, inga/mycket begränsade effekter på demokrati, inga/rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter och/eller inga/mycket begränsade effekter för nationell suveränitet (kan hanteras inom normal verksamhet)
2	Begränsade	Begränsade störningar i samhällets funktionalitet, begränsade effekter på människors liv och hälsa,

		begränsade effekter på ekonomiska värden och miljö, begränsade effekter på demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter eller begränsade effekter för nationell suveränitet (kan hanteras inom normal verksamhet)
3	Allvarliga	Allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, allvarliga effekter på människors liv och hälsa, allvarliga effekter på ekonomiska värden och miljö, allvarliga effekter på demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter eller allvarliga effekter för nationell suveränitet (behöver extra resurser för att hanteras)
4	Mycket allvarliga	Mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, mycket allvarliga effekter på människors liv och hälsa, mycket allvarliga effekter på ekonomiska värden och miljö, mycket allvarliga effekter på demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter eller mycket allvarliga effekter för nationell suveränitet (hotar att övergå de resurser som finns i samhället)
5	Katastrofala	Katastrofala störningar i samhällets funktionalitet, katastrofala effekter på människors liv och hälsa, katastrofala effekter på ekonomiska värden och miljö, katastrofala effekter på demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter eller katastrofala effekter för nationell suveränitet (övergår de resurser som finns i samhället)

4.4 Riskmatris

Listade risker i avsnitt 4.2.2 har därefter bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens och resultatet redovisas nedan i tabellformat där motivering till sannolikhetsbedömning och konsekvensbedömning beskrivs kortfattat.

Bedömningarna baseras på de scenarion som legat till grund för respektive djupanalys i de fall djupanalys har gjorts. För övriga risker har kvalificerade antaganden gjorts. Avsnittet avslutas med en traditionell riskmatris för en tydligare översyn över de identifierade riskerna. För en översyn av de risker som hitintills djupanalyserats se avsnitt 4.5.

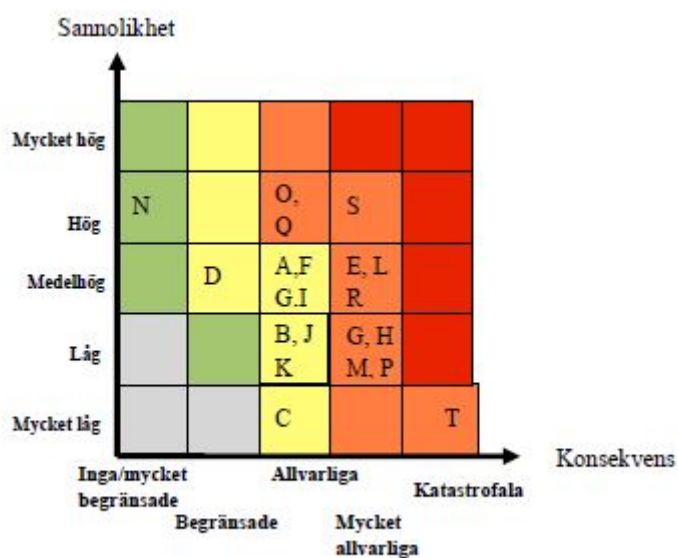
	Risk	Sannolikhetsbedömning	Konsekvensbedömning
A	Biologisk smitta (inkl pandemi)	- Globalisering medför ökad smittspridning - Möjliga smitthärdar uppstår med jämna mellanrum, exempelvis fågelinfluensa	- Stängning av förskola/skola - Svårighet att säkra omsorg då ett ökat vårdbehov uppstår samtidigt med personalbrist - Högt tryck på sjukhus och vårdcentraler - Begränsad geografisk

			<p>rörlighet för att begränsa smitta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Många sjukskrivna vilket minskar arbetskraften i samhället som helhet
B	Dammbrott	<ul style="list-style-type: none"> - Dammar finns inom kommunen - Höga flöden 	<ul style="list-style-type: none"> - Behov av evakuering - Fara för liv och hälsa - Översvämning, ras och skred i närområdet samt nedströms - Problem med transporter
C	Jordbävning/ Flodvåg	<ul style="list-style-type: none"> - Medelpad har haft få jordbävningar och då av lindrig art - Eftersom områdets jordbävningar varit av lindrig art är det osannolikt att en större flodvåg skulle skapas 	<ul style="list-style-type: none"> - Fara för liv och hälsa - Stora materiella skador
D	Naturolycka (Storm, isstorm, snöoväder)	<p>Vinterklimatet gör att kraftiga snöoväder är återkommande</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klimatförändringar ökar risken för svårare vinternederbörd och underkylt regn i området 	<ul style="list-style-type: none"> - Problem med transporter och väghållning - Störning i elförsörjning och elektroniska kommunikationer
E	Pågående dödligt våld	<ul style="list-style-type: none"> - Hot har förekommit i närliggande kommuner och övriga Sverige - Det finns sociala nätverk som uppmuntrar denna typ av handlingar - Det har skett i flera andra länder 	<ul style="list-style-type: none"> - Stor osäkerhet bland medborgare - Behov av omfattande socialt omhändertagande - Stort medietryck
F	Social oro & sabotage	<ul style="list-style-type: none"> - Ökade inkomstklyftor - Arbetslöshet/missnöje - Har skett i närtid; både inrikes och i andra delar av Europa 	<ul style="list-style-type: none"> - Stor osäkerhet bland medborgare - Förtroendekris för offentliga myndigheter - Stort medietryck
G	Spridning av kemiska ämnen	<p>Industri inom kommunen hanterar farliga ämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transporter med farligt gods är frekventa inom kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> - Evakuering av närboende - Risk för många dödsfall - Påverkan på hälsa - Saneringsbehov - Lokalt finns industri och transporter av farliga ämnen
H	Spridning av nukleära ämnen	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunen ligger inom möjligt spridningsområde för flera inrikes och 	<ul style="list-style-type: none"> - Saneringsbehov - Långvarig påverkan på hälsa och miljö

		utrikes kärnkraftverk	- Inkomstbortfall hos berörda matproducenter - Inkomstbortfall inom skogsnäringen
I	Stor brand (avseende bebyggda områden och skogsmark)	- Vid torra perioder finns möjlighet för stora skogsbränder att sprida sig till bebyggelse - Klimatförändringar ökar sannolikheten för svårare torrperioder	- Evakuering - Resurskrävande släckningsarbete - Störning i elförsörjning och elektroniska kommunikationer
J	Störning i bränsle- och drivmedelsförsörjning	Kan orsakas av strejk, Oljebrist, problem att Importera som ex handelshinder Påtryckningsmedel främmande makt - Studier visar att tillgången på olja kommer att minska	- Avbrott i transportsystem - Konsekvenser för samhällsviktig verksamhet, exempelvis blåljusverksamhet och hemtjänst
K	Störning i dricksvatten försörjningen	- Avbrott sker med jämna mellanrum på grund av avgrävningar och äldre ledningar - Smitta kan spridas vid fel eller sabotage	- Svårigheter med sanitet - Påverkan på verksamhet inom hälsa och sjukvård - Påverkan på verksamhet inom förskola/skola
L	Störning i elektroniska kommunikationer	- Störning i elförsörjningen sker med jämna mellanrum vilket påverkar elektroniska kommunikationer - Tekniska fel som stör elektroniska kommunikationer sker relativt frekvent i mindre skala - Användning av elektroniska kommunikationer ökar kontinuerligt	- Svårighet att säkra möjlighet att larma 112 - Problem med försörjning vid uteblivna löner och bidrag - Svårigheter att kommunicera via telefon och Internet
M	Störning i elförsörjning/fjärrvärmeförsörjningen	- Störning i elförsörjningen sker relativt frekvent i mindre skala - Utbud och efterfrågan måste vara i balans vilket är en utmaning exempelvis vid sträng kyla - Elanvändningen ökar kontinuerligt	- Störning i vattenförsörjningen - Störning i elektroniska kommunikationer och betalsystem - Utkylda fastigheter - Svårigheter med avlopp och sanitet - Evakuering p.g.a. utkylda fastigheter - Frysskador på

			<p>fastigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Problem inom hälsa och sjukvård - Stängning av förskola/skola
N	Störning i transportsystem	<ul style="list-style-type: none"> - Drivmedelsbrist kan uppstå på grund av strejk, oljebrist eller problem att importera - Moln av aska kan störa flygtrafik 	<ul style="list-style-type: none"> - Behov av logi för personer som inte kan lämna regionen - Personer kan bli fast på t.ex. väg- eller järnväg - Brist på varor/material i lokalområdet
O	Större olycka inom/utanför det geografiska ansvarsområdet (många skadade/döda)	<ul style="list-style-type: none"> - Olyckor av varierande allvarlighetsgrad sker oundvikligt relativt frekvent 	<ul style="list-style-type: none"> - Behov av omfattande socialt omhändertagande - Många skadade/döda - Högt belastning på blåljusverksamhet och sjukvård
P	Oljeolycka	<ul style="list-style-type: none"> - fartyg passerar dagligen utanför kusten - mindre utsläpp har skett lokalt - större utsläpp har skett utanför Sveriges kust 	<ul style="list-style-type: none"> - stora skador på miljö - saneringsbehov
Q	Värmebölja	<ul style="list-style-type: none"> - ökade klimatförändringar medför sannolikhet för längre perioder med hetta 	<ul style="list-style-type: none"> - ökad påfrestning för sektorn hälso-sjukvård samt omsorg - risk för brist på dricksvatten - bevattningsförbud Ökad risk för skogsbränder
R	Gråzonsproblematik	<ul style="list-style-type: none"> - Förändrat omvärldsläge och normalisering av samhällsstörningar 	<p>Hårt ansatta samhällsfunktioner som ska hantera ett krigsliknande tillstånd under fredstida förhållanden utan att fullmaktslagar till följd av höjd beredskap tillämpas</p>
S	Naturolyckor (Översvämning, ras och skred)	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunen har många vattendrag - Snösmältning - Riklig nederbörd 	<ul style="list-style-type: none"> - Evakuering - Avskurna vägar/järnvägar - Skador på fastigheter - Störningar i elförsörjning och elektroniska kommunikationer - Förorening av dricksvatten - Fara liv och hälsa

T	Krig	-Sverige har inte varit i krig i modern tid men ett förändrat omvärldsläge utesluter inte risken	- Katastrofala konsekvenser avseende samtliga av samhällets skyddsvärden i form av liv & hälsa, demokrati, rättssäkerhet, mänskliga fri-och rättigheter, ekonomi och miljö samhällets funktionalitet och primärt den nationella suveräniteten
V	Cyberattack	-En generell ökning av olika datasystem och en inriktning från Staten för att Sverige ska ligga i framkant	- Allt från en liten påverkan till mycket stor för alla verksamheter

Figur 1 – Riskmatris

4.5 Djupanalyser

Arbetet med djupanalyser bygger på (1) planering, (2) genomförande, (3) analys & sammanställning samt (4) uppföljning. Arbetsgången bygger på delprocesserna planera, genomföra, analysera och sammanställa samt följa upp. Under dessa delprocesser finns ett antal aktiviteter. Som tidigare nämnts är det beredskapssamordnare på MRF som har till arbetsuppgift att driva processen framåt.

Delprocess 1 innebär att beredskapssamordnare med hjälp av expertkompetens planerar och författar ett scenario som vid ett första möte delges deltagare från respektive förvaltning, bolag och förbund.

Delprocess 2 – ”Genomförande” inrymmer ett par metodval som kommer att redovisas mer ingående under avsnitt 4.4.1 nedan.

Delprocess 3 innebär att svaren från respektive förvaltning, bolag och förbund sammanställs och analyseras av beredskapssamordnare. Därefter skrivs ett utkast till djupanalys som sedan kvalitetssäkras vid ett gemensamt tillfälle. Här finns det utrymme för verksamheterna att reflektera och diskutera olika bedömningsnivåer.

Delprocess 4 innebär uppföljningen som i grova drag innebär att identifierade förbättringsåtgärder sammanställs, beslutas och följs upp av beredskapssamordnare. För en mer ingående beskrivning av hur steg 4.3 samt 4.4 fungerar.

4.5.1 Val av metod för arbetet med djupanalyser

Tillvägagångssättet för arbetet med djupanalyserna bygger på kvalitativa bedömningar och baseras på en utvecklad IBERO-metodik. Metodiken innebär att verksamheterna får utifrån ett givet scenario besvara frågor i form av konsekvenser för verksamheten och dess krishanteringsförmåga.

4.5.2 Grunder för förmågabedömning och verksamhetskonskvenser

Förmågabedömning säger i sig själv inget om den inte kan konkretiseras och avgränsas till ett specifikt område. Vi de djupanalyser som genomförts har krishanteringsförmågan brutits ner i sex förmågeindikatorer.

Dessa är:

- Upptäcka
- Skapa lägesbild
- Leda
- Samverka
- Informera
- Upprätthålla samhällsviktig verksamhet
- Respektive förvaltning, bolag och förbund har sedan angett förmågan inom respektive indikator utifrån nivåskalan nedan.

Respektive förvaltning, bolag och förbund har sedan angett förmågan inom respektive indikator utifrån nivåskalan nedan.

Nivå	Beskrivning av förmåga
God	Bedömningen att förmågan är god innebär att organisationen bedöms ha resurser och kapacitet att kunna lösa de uppgifterna som är samhällsviktiga vid extraordinära händelser.
God med vissa brister	Bedömning är att förmågan är god med vissa brister innebär att samhällsservice i viss mån åsidosätts för att prioritera mer

	akut verksamhet. Organisationen har inte tillräckligt med resurser för att lösa sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.
Bristfällig	Bedömningen att förmågan är bristfällig innebär att organisationens resurser kraftigt understiger det som behövs för att lösa de uppgifter som är samhällsviktiga vid extraordinära händelser.
Mycket bristfällig	Att det inte finns någon förmåga eller att den är mycket bristfällig innebär att organisationen står i det närmaste oförberedd.

På samma sätt som att krishanteringsförmåga behöver konkretiseras behöver också konsekvenserna det. Mycket allvarliga konsekvenser för vad?

Begränsade konsekvenser avseende vadå? Konsekvensindikatorerna har också brutits ner och är sex till antalet. Dessa är:

- Samhällsviktiga verksamheter
- Liv
- Hälsa
- Hjälptbehov
- Miljöskador
- Ekonomi

Respektive förvaltning, bolag och förbund har sedan på samma sätt som de beskrivit sin krishanteringsförmåga ange konsekvensnivå för respektive indikator.

Nivå	Beskrivning av konsekvenser
Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsfunktion. (kan hanteras inom normal verksamhet)
Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner. (kan hanteras inom normal verksamhet)

Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende. (behöver extra resurser för att hanteras)
Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende. (hotar att övergå de resurser som finns i samhället)
Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet. (övergår de resurser som finns i samhället)

4.6 Risker som djupanalyserats

Utifrån de risker som identifierats har följande hittills analyserats i form av djupanalyser. En kort sammanfattning av vilka sårbarheter som framkommit utifrån dessa analyser redovisas under kapitel 6.

	Analyserats i form av	Genomförd	Slutförd
Störning i elförsörjning/ fjärrvärmeförsörjningen	BILAGA 1 Störning i el- och fjärrvärmeförsörjningen Ånge kommun	2009-10-01 och 2010-01-27	2010
Dammbrott	BILAGA 2 Dammbrott Ånge kommun	2011-09-20 och 2014-04-22	2014

Spridning av kemiska ämnen	BILAGA 3 Större olycka genom spridning av farliga ämnen Ånge kommun	2011-12-08 och 2012-05-22	november 2013
Störning i elektroniska kommunikationer	BILAGA 4 Störning i elektroniska kommunikationer Ånge kommun	2019-09-02 och 2013-11-21	december 2013
Pågående dödligt våld	BILAGA 5 Pågående dödligt våld Ånge kommun	2014-03-20 och 2014-05-20	juni 2014
Oljeolycka	BILAGA 6 Störning i dricksvattenförsörjningen Ånge kommun	2014-11-14 och 2015-02-10	juni 2015
Stor brand (avser bebyggda områden och skogsmark)	BILAGA 7 Stor brand Ånge kommun	2015-09-01 och 2015-11-16	december 2016
Spridning av nukleära ämnen	BILAGA 8 Utsläpp radioaktiva ämnen Ånge kommun	2016-05-16 och 2016-09-16	2017-05-31
Störning i bränsle- och drivmedelsförsörjning	BILAGA 9 Störning i drivmedelsförsörjningen Ånge kommun	2017-10-19 och 2018-03-22	2018-08-30

5 Kommunens samhällsviktiga verksamheter & kritiska beroenden

Kommunens samhällsviktiga verksamheter och dess kritiska beroenden finns sammanställda och finns redovisade i separat bilaga.

Bilagan omfattas av sekretess enligt OSL 18 kap § 13.

6 Identifierade sårbarheter och brister

De riskområden som analyseras visar på många sårbarheter i dagens samhälle. Nedan finns en kort översiktlig sammanfattning av vad varje djupanalys visar detta då varje analys i sig omfattas av sekretess enligt OSL 18 kap 13§.

6.1 El- och fjärrvärmeförsörjning

Störning i el- och fjärrvärmeförsörjningen visar på ett tydligt elberoende som gör dagens samhälle sårbart. Utan elförsörjning uppstår problem med bland annat värme, drivmedelsförsörjning, telefoni, betalningssystem och användning av internet. Järnvägen står stilla och övrig transport får problem utan drivmedel. Scenariot innebär en utmaning för kommunen att hantera exempelvis service till de individer som har vård i hemmet och kommunmedborgare som i vanliga fall klarar sig själva men som i detta läge inte kan vara kvar i sina hem.

6.2 Dammbrott

Konsekvenserna av dessa dammbrott blir stora inom Ånge kommun avseende infrastruktur som även kan leda till andra samhällsproblem. Dammbrotten kan även innebära fara för människoliv och hälsa. Ett väl fungerande varningssystem är viktigt.

Analysen utgår från två scenarier:

- Dammbrott i övre delen av Ljungan
- Dammbrott i Gimån

6.3 Utsläpp farliga ämnen

Vid utsläpp av farliga kemiska ämnen påverkas luften som människor och djur inandas inom ett visst område. Trots strikta säkerhetsregler finns alltid risken att något går fel vid exempelvis transporter eller industrins hantering av dessa kemiska ämnen och det är svårt att hantera när de sprids i luft eller vatten och kan vara förenat med livsfara. Det går inte att bygga bort alla risker i samhället och större olyckor där flera människor skadas och/eller omkommer sker ofta utan förvarning och kan påverka stora delar av samhället.

6.4 Elektroniska kommunikationer

Samhället blir allt mer beroende av elektroniska kommunikationer, vilka i sin tur är beroende av elektricitet, drivmedel eller batterier för att fungera. Stora problem kan uppstå om internet inte

fungerar då flertalet samhällsviktiga verksamheter kommer att påverkas. Det viktigaste är att kunna larma vid en nödsituation. Människors möjligheter att kunna ge och få information minskar.

6.5 Pågående dödligt våld

Pågående dödligt våld kan utföras av en enda människa och skada många andra och chocka ett helt samhälle. Även om det finns sociala skyddsnet som försöker fånga upp människor som kan tänkas utföra handlingar av denna art så går det aldrig att veta om det finns individer som i det tysta planerar att skada andra.

6.6 Dricksvattenförsörjning

Dricksvattenförsörjningen kan snabbt sprida smitta till många människor och är ett livsmedel som är nödvändigt för allt liv. Vattnet behövs förutom som dryck och till matlagning till renhållning, fjärrvärme och mängder av andra ändamål. Om vattnet slås ut av avbrott eller smitta uppstår flertalet problem i samhället, särskilt inom omsorgen. Det kan dessutom vara svårt att härleda smitta till vattnet om det även smittar mellan personer.

6.7 Stor brand

Sommaren 2014 skedde en stor skogsbrand i Västmanland. Sommaren 2018 härjade ytterligare flertalet skogsbränder. Dessa händelser fick stora konsekvenser och har nationellt gett insikt om att detta kan ske här trots att Sverige avseende skogsbrand varit relativt förskonat. En skogsbrand kan starta av en mängd olika anledningar som innefattar bland annat blixtnedslag, gnistor från skogsmaskiner, cigarettfimpar eller sabotage/anlagd brand. Skogsbränder uppstår med jämna mellanrum och tidigare har varit av allvarlig karaktär i närliggande Ånge och Nordanstigs (Hasselabranden) kommuner även om de inte antagit dessa proportioner som vi såg 2014 och 2018. Dessutom ökar klimatförändringar sannolikheten för en storskalig skogsbrand.

6.8 Spridning av radioaktiva ämnen

Radioaktiva ämnen finns inte på den öppna marknaden vilket innebär att den som vill använda ett radioaktivt ämne till privat bruk hanterar detta illegalt. Med ökad risk för sabotage eller terrorattacker och diverse händelser där radioaktiva ämnen använts samt att illegala radioaktiva ämnen finns i omlopp innebär att denna typ av händelse kan ske. Det finns också svårigheter i att upptäcka händelser som involverar radioaktiva ämnen. Det kommer att uppstå allvarliga konsekvenser för liv och hälsa samt miljö vid en sådan händelse.

6.9 Drivmedelsbrist

Sverige är till stor del beroende av import av drivmedel och globala störningar i drivmedelsförsörjningen kan därför drabba Sverige hårt. Medelpads kommuner är stora till ytan och de samhällsviktiga verksamheterna är direkt eller indirekt beroende av tillgång till drivmedel.

6.10 Cyberattack

Arbetet beräknas påbörja under 2023. Sverige är ett land som ligger långt framme i digitaliseringen och prövar ny teknik. Detta kan medföra stora svårigheter för samhällsviktig verksamhet om systemen inte längre fungerar normalt.

7 Behov av åtgärder

7.1 Generellt om åtgärder

Utifrån insamlad och analyserad information från respektive djupanalys, övningar och verkliga händelser formuleras konkreta förslag på åtgärder som kan bli aktuella att genomföra. Kommunen och dess avdelningar, bolag och förbund arbetar kontinuerligt med att stärka förmågan att upptäcka, skapa lägesbild, leda, samverka, informera och upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Det utbildas, övas och resurs inventeras kontinuerligt för att stärka dessa förmågor.

Kommunens beredskapssamordnare har i uppdrag att genomföra uppföljning och driva arbetet med förbättringsåtgärder framåt. Kommunen har en övergripande åtgärdsplan som beredskapssamordnare kontinuerligt arbetar efter. Åtgärdsplanen är upplagd enligt nedanexempel:

Beskrivning	Innebörd
ID	Varje åtgärd får ett unikt IDnummer för spårbarhet och möjlighet att referera till den
Benämning	Ett namn på åtgärden som gör att det framgår vad åtgärden avser.
Beskrivning	En mer utförlig text som förklarar åtgärden och den förväntade effekten
Bakgrund	Varifrån åtgärden härstammar ifrån ex ”djupanalys drivmedelsbrist”, övning X
Åtgärdsnivå	Bedömning om verksamheten själv kan hantera åtgärden eller om den ska lyftas till övergripande nivå
Ansvarig	Vem som ansvarar för att åtgärden genomförs
Motivering	Varför åtgärden är lämplig att genomföra? Exempelvis kan åtgärden jämföras med alternativa lösningar som avfärdats
Prioritet	Hur viktigt är det att åtgärden genomförs
Skapad	Datum för när åtgärden skapades
Status	Nya åtgärder tilldelas <i>föreslagen</i> . Längre fram i arbetet kan åtgärders status ändras till antingen <i>granskad</i> , <i>beslutad</i> , <i>påbörjad</i> , <i>bordlagd</i> , <i>genomförd</i> eller <i>avbruten</i>
Kommentar/ Anteckning	Generella anteckningar rörande åtgärden kopplat till åtgärdens status. Fylls i internt av beredskapssamordnare

Planerad uppföljning	Oftast ett datum då planerad uppföljning är tänkt att ske
Slutförd	Datum/tidsangivelse då åtgärden är genomförd.

7.2 Åtgärdsplan

Enskilda åtgärder dokumenteras och följs upp på ett systematiskt sätt enligt ovan tabell och finns redovisade i separat åtgärdsplan (bilaga 11) Bilagan omfattas av sekretess enligt OSL 18 kap. § 13.